

	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Екологічне право			
		Статус дисципліни Цикл професійної підготовки нормативний компонент			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	2				
Семестр	3				
Обсяг дисципліни	Кредити	3,5	Години	105	
	Лекційні			20/8	
	Практичні/семінарські			32/2	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			53/95	
Семестровий контроль	Екзамен				
Викладач	Чернік Світлана Дмитрівна, к.і.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, доцент				
Контактна інформація	s.d.chernik@cuspu.edu.ua				
Кафедра	кафедра права та правоохоронної діяльності				
Факультет	Історії, бізнес-освіти та права				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p><i>Екологічне право входить до складу основних навчальних курсів, які є невід'ємною частиною і необхідним елементом вищої юридичної освіти. В рамках цієї дисципліни вивчаються: предмет і метод екологічного права, система екологічного права, об'єкти та принципи правового регулювання, зміст екологічних правовідносин, організаційний і економічний механізми в галузі охорони навколишнього середовища, еколого-правовий статус людини і громадянина, право власності на природні ресурси, юридична відповідальність за екологічні правопорушення, особливості правового режиму окремих природних ресурсів, міжнародне право навколишнього середовища тощо.</i></p> <p><i>Роль екологічного права як навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти знань про загальні закономірності розвитку відносин в системі «людина, суспільство - природа», про механізм правового регулювання екологічних відносин, про розвиток наукових уявлень про правові зв'язки в сфері охорони навколишнього середовища та природокористування.</i></p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	Метою курсу є формування системи знань про поняття, предмет та метод екологічного права, його джерела, основні інститути та підгалузі, правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів, юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.				
Компетентності	Інтегральна (ІК) - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що				

	<p>передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ПК); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11); - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13); - прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК-15); - повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК-3); - здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (ФК-12).
<p>Програмні результати <i>(Чому можна навчитися)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (нормативно-правові акти, наукова література тощо) (ПРН-3); - демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права, зокрема екологічного права (ПРН-19); - застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки з проблем екологічного права (ПРН-21); - готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН-22); - надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН-23).
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Загальна частина екологічного права. Тема 1. Екологічне право України – комплексна галузь права: загальна характеристика. Тема 2. Джерела екологічного права України. Розвиток екологічного законодавства. Тема 3. Екологічні права та обов'язки особи в Україні. Тема 4. Право власності на природні ресурси. Тема 5. Право природокористування. Тема 6. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Тема 7. Економіко-правовий механізм в галузі екології в Україні. Тема 8. Правове забезпечення екологічної безпеки. Тема 9. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.</i></p> <p><i>Розділ 2. Особлива частина екологічного права. Тема 10.</i></p>

	<p><i>Еколого-правовий режим землекористування. Тема 11. Еколого-правовий режим використання та охорони надр. Тема 12. Еколого-правовий режим використання та охорони лісів й рослинного світу. Тема 13. Еколого-правовий режим використання та охорони тваринного світу. Тема 14. Еколого-правовий режим використання та охорони водних ресурсів. Тема 15. Еколого - правовий режим охорони і використання атмосферного повітря. Тема 16. Правова охорона природно-заповідного фонду. Тема 17. Правова охорона і використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон. Тема 18. Правова охорона та використання континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони. Тема 19. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій та територій, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи. Тема 20. Міжнародне екологічне право.</i></p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є: усні відповіді: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; охайність оформлення письмової роботи. Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 5 балів. До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>-обов'язкове відвідування навчальних занять; -активність студента під час семінарських занять; -своєчасне виконання завдань самостійної роботи; -відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до правових джерел); - порушення правил академічної доброчесності.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Онлайн-ресурси: - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib</p>

	<p>- Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: http://library.kr.ua/.</p> <p>- Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novynu.</p> <p>- Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main</p> <p>- Сайт журналу «Право України». URL: http://pravoua.com.ua/ http://www.ligazakon.ua/</p> <p>- Українська правнича фундація. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p><i>Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.</i></p> <p style="text-align: center;">Нормативно-правові акти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Водний кодекс України від 6 червня 1995р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80. 2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14. 3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10. 4. Кодекс цивільного захисту України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17. 5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80. 6. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14. 7. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12. 8. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19. 11. 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12. 9. Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: Постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80. 10. Про аквакультуру: Закон України від 18 вересня 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17. 11. Про безпечність та якість харчових продуктів : Закон України від 23 грудня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр. 12. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-вр. 13. Про використання ядерної енергії та радіаційний захист: Закон України від 8 лютого 1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-вр. 14. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18 травня 2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19.

15. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.
16. Про екологічну мережу України : Закон України від 24 червня 2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15>.
17. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 22 лютого 1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
18. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання : Закон України від 14 січня 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр>.
19. Про захист рослин: Закн України від 14 жовтня 1998 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14>.
20. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>.
21. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин: Закон України від 4 червня 2009 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17>.
22. Про карантин рослин: Закон України від 30 червня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3348-12>.
23. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22. 02. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>.
24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
25. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24 червня 2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15>.
26. Про надра: Кодекс України від 27 липня 1994р URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.
27. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 р.: Закон України від 28 лютого 2019 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80.
28. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр>.
29. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
30. Про охорону земель: Закон України від 19. 06. 2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.
31. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
32. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21 квітня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
33. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.
34. Про пестициди та агрохімікати: Закон України від 2

березня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-вр>.

35. Про питну воду та питне водопостачання : Закон України від 10 січня 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14>.

36. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.

37. Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною: Закон України від 7 квітня 2015 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287-19>.

38. Про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12>.

39. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.

40. Про рослинний світ: Закон України від 09 квітня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14>.

41. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20 березня 2018 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>.

42. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.

43. Про Червону книгу України : Закон України від 07 лютого 2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>.

Основна

1. Анісімова Г. В. Екологічне право : підручник / Г. В. Анісімова, А. К. Соколова, Т. В. Григор'єва, А. П. Гетьман, С. В. Разметаєв; ред.: А. П. Гетьман; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х. : Право, 2013. 431 с.

2. Балюк Г. І. Екологічне право України. Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини). Чернівці : Кондратьєв А. В., 2020. 204 с.

3. Екологічне право : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.

4. Екологічне право в запитаннях та відповідях ; за ред. проф. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 206 с.

5. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. 319 с.

6. Екологічне право України] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, канд. юрид. наук А. І. Черемнової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

7. Екологічне право України. Особлива частина; за заг. ред. О. М. Шуміла ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - 2-ге вид., змін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 383 с.

8. Екологічне право.- Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2017 .Ч. 2 : Особлива частина / [Личенко І. О. та ін.]. 2017. 230 с.

9. Екологічне право: словник термінів (українською, російською, англійською мовами) / уклад.: Г. І. Балюк, М. В.

Краснова, О. А. Купрієвич; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Чернівці : Кондратьєв А. В., 2013. 331 с.

10. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 551 с.

11. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонові, канд. юрид. наук А. І. Черемної ; Нац. ун-т "Одес. юрид. Акад. Одеса : Гельветика, 2018. 383 с.

12. Крамар Р. І. Екологічне право України : курс лекцій для студентів ден. форми навчання баз. напрямку «Правознавство» освіт.-кваліфікац. рівня «бакалавр» / Р. І. Крамар; ПВНЗ «Львів. ун-т бізнесу та права». Львів : Львів. ун-т бізнесу та права, 2015. 84 с.

13. Мілімко Л. В. Екологічне право України (загальна частина) : навч. посіб. / Л. В. Мілімко, О. В. Артеменко; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. Київ : Компринт, 2015. 284 с.

14. Молодиченко В. В. Екологічне право України : навч. посіб. / В. В. Молодиченко, В. Д. Гапотій, Н. В. Тарусова. Мелітополь : Вид. буд. ММД, 2013.

15. Ратушна Б. П. Екологічне право України : навч. посіб. / Б. П. Ратушна, А. В. Рабінович; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів, 2015. 203 с.

16. Шуміло О. М. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир, В. В. Шеховцов, В. І. Книш, І. А. Шуміло; Харк. нац. ун-т внутр. справ. К. : Центр учб. л-ри, 2013. 431 с.

17. Шуміло О. М. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студентів ВНЗ України / О. М. Шуміло, І. В. Бригадир, В. А. Зуєв, В. І. Книш, В. В. Шеховцов; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2014. 382 с.

Допоміжна

1. Анісімова Г. В. Інтеграція природно-правової доктрини в еколого-правову науку, доктрину, політику та законодавство: деякі аспекти. *Теорія і практика правознавства*. 2016. Вип. 1.

2. Гаврилішин А. П. Праворозуміння предмета екологічного права. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2021. № 1. С. 9-15.

3. Гвоздик П. О. Загальноновизнані міжнародно-правові екологічні принципи як складова національних правових систем. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2015. Вип. 2. С. 202-210.

4. Гвоздик П. О. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 11. С. 31-37.

5. Гетьман А. П. Екологічне право: роздуми про його витоки та перспективи розвитку. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 137. С. 75-91.

6. Гетьман А. П. Еколого-правова політика: сучасні підходи до формування. *Теорія і практика правознавства*. 2021. Вип. 1. С. 39-63.

7. Грещук Г. І. Розвиток нормативно-правової бази щодо правового забезпечення землеустрою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*.

2022. Вип. 68. С. 104-109.

8. Деля В. Ю. Екологічна безпека як об'єкт правового забезпечення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2020. Вип. 1. С. 195-203.

9. Єсауленко А. М. Державне управління в екологічній сфері: правовий аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 114-119.

10. Каракаш І. Юридичні гарантії охорони і захисту прав на землю в Україні. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2018. Vol. 5, Iss. 1. С. 230-238.

11. Качмар З. О. Води України як об'єкти права власності. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 57. С. 236-243.

12. Коваленко І. Поняття та правові засади державної екологічної політики і екологічної безпеки на сучасному етапі розвитку України. *Історико-правовий часопис*. 2020. № 1. С. 42-46.

13. Коленов О. М. Стан правового забезпечення державної екологічної політики України. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління*. 2016. Вип. 2. С. 158-164.

14. Краснова М. В. Принцип екологізації національної правової системи України: науково-методологічні аспекти. *Екологічне право України*. 2016. № 1-2. - С. 106-108.

15. Краснова М. В. Наукознавчі аспекти формування екологічного права України. *Екологічне право України*. 2017. № 1-2. С. 33-39.

16. Краснова М. В. Стан та перспективи розвитку вчення про об'єкти екологічного права: науково-методологічні аспекти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. Вип. 2. С. 8-12.

17. Мачуська І. Б. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері надрокористування: теоретико-правовий аспект. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 188-192.

18. Мороз Г. В. Сутність правових обмежень в екологічному праві. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право*. 2019. № 8. С. 142-150.

19. Настіна О. І. Особливості нормативно-правового регулювання примусового припинення права власності на землю в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *ScienceRise. Juridical Science*. 2022. № 1. С. 24-29.

20. Поліщук І. В. Міжнародно-правові аспекти судового захисту екологічних прав громадян. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2019. № 4. С. 15-20.

21. Рябець К. А. Організаційно-правові передумови виникнення проблем у державному управлінні в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2022. № 1. С. 151-156.

22. Суєтнов Є. П. «Екосистемізація» об'єктів екологічного права в контексті впровадження та реалізації екосистемного підходу. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 148. С. 132-151.

